

Obchody uroczystości Jordanu w Warszawie

Marcina Zaleski, 1836

Stoją Państwo przed obrazem przedstawiającym *Obchody uroczystości święta Jordanu w Warszawie w 1836 r.* Widok został namalowany przez warszawskiego artystę Marcina Zaleskiego, który specjalizował się w widokach miast. Obraz powstał w okresie rosyjskich represje po upadku powstania listopadowego, kiedy rozpoczął się proces likwidacji autonomii Królestwa Polskiego. Jednym z przejawów obecności Rosjan w Warszawie były powstające cerkwie i obchodzone w przestrzeni publicznej prawosławne uroczystości religijne.

Święto Jordanu należy do dwunastu najważniejszych świąt Kościoła Wschodniego. Jest obchodzone 6 stycznia kalendarza juliańskiego na pamiątkę chrztu Chrystusa w Jordanie. Podczas uroczystości dokonuje się święcenia wody poprzez trzykrotne zanurzenie krzyża w rzece, stawie lub studni. Jeżeli zbiornik wodny jest zamrożony, wycina się w lodzie przeręb.

W Warszawie święto Jordanu było obchodzone od końca XVIII w. osobno przez niewielkie społeczności grekokatolików i prawosławnych. Miało one charakter ściśle religijny. Namalowany przez Marcina Zaleskiego widok pokazuje prawosławną uroczystość w nowej rozbudowanej formie cerkiewno-państwowej, którą wprowadził po powstaniu listopadowym nowy namiestnik Królestwa Polskiego – feldmarszałek Iwan Paskiewicz.

Marcin Zaleski namalował obraz z natury, co oznacza, że był świadkiem uroczystości. Odbędzie się ona w mroźny zimowy dzień u podnóża Zamku Królewskiego – ówczesnej siedziby namiestnika. Na pierwszym planie widać ustawiony przy brzegu Wisły drewniany pomost wyłożony czerwonym sukniem. Stoją na nim rosyjscy żołnierze z chorągwiami, duchowni w szatach liturgicznych oraz chór. Od strony Zamku zbliża się zbity tłum wysokiej rangi rosyjskich wojskowych i urzędników. Na ich czele kroczy feldmarszałek Iwan

Paskiewicz, ubrany w białe spodnie i granatowej kurtkę mundurową. Tuż przed nim idzie biskup prawosławny Antoni z uniesionym krzyżem. Za chwilę zejdzie po przygotowanych w podeście schodach, aby poświęcić wodę w rzece. Po obu stronach kompozycji widać szpalery żołnierzy oraz oddające strzały armaty. W dolnej części obrazu malarz przedstawił mieszkańców Warszawy stojących na skutej lodem Wiśle. Po zakończeniu obrzędu religijnego na Krakowskim Przedmieściu odbywała się parada wojsk rosyjskich przed namiestnikiem i generalicją.

Marcin Zaleski namalowany obraz z myślą o przedstawionym na nim Paskiewiczu. Nie jest wkluczone, że widok trafił do kolekcji namiestnika, dla którego artysta wykonywał później wiele malarskich zleceń. W 2006 r. obraz został zakupiony w Rosji i przywieziony do Polski.

